

MEMORIALISTICĂ

Ion DUMITRESCU

“FILELE MELE DE CALENDAR”

Duminică 4 iulie 1993

În lumea muzicii, maeștri au fost întotdeauna mulți, de altfel ca și astăzi. Tot instrumentistul, cântărețul, dirijorul, profesorul de Conservator cu un ștat de serviciu onorabil, e un “maestru”... “Maestrel”... “Stimate Maestrel!”... întregește apelativul și produce plăcere.

Numai în învățământul mediu-liceal pe vremuri, maestrul și dexteritatea pe care o preda n-aveau statut de onoare. “Maeștri” erau dascălii cu chică și lavalieră, care n-aveau dreptul să lase corijenți și repetenți, n-aveau cuvânt în consilii, erau păgubiți la salarizare.

Dar “Maestrul”, cu majusculă și articulat, a fost odinioară unul singur: “Maestrul George Enescu”, chiar fără “George” și fără “Enescu”, numai “Maestrul”. A fost și este incontestabilul “Maestru al muzicii românești”. Ne-am lăudat și-o să ne lăudăm întotdeauna cu el, mândri de a-i fi fost contemporani.

În 1944 avea 63 de ani. Ni se părea bătrân, și totuși tânăr. Anghel îi definitiva portretul, cu umărul stâng ridicat și privirea încordată, căutându-și parcă pe pământ tinerețea pierdută. Cu patru ani în urmă, după un turneu în Italia, poposise în București. Locuia atunci în strada Lahovary. L-au prins evenimentele și-a rămas în mijlocul alor săi șase ani încheiați, îndurând laolaltă cu bucureștenii și țara-ntreagă ororile războiului. Era președintele Societății Compozitorilor Români, concerta, dirija, compunea. Cu Filarmonica a prezentat atunci trei prime audiții românești: *Simfonia a II-a* de Cuclin, *Rapsodia română* de Drăgoi, *Poveștile din Grui* de Marțian Negrea.

Odată cu 23 august, lucrurile se schimbau radical. Se muta cu Maruca în căsuța din fundul curții Palatului Cantacuzino. Intrarea se făcea din strada General Manu - azi Lemnea. Cer iertare pentru “Maruca”, poate trebuia să-i zic “Princessa”. Era titlul pe care-l pretindea. Îi făcea plăcere când l-auzea și neplăcere când era înlocuit. În 1956, trecând prin Basel, ne-am oprit - meșterul Jora și cu mine - să-i facem o vizită. Erau verișori. “N-avem “doamne Enescu”, ne-a răspuns consierja, “avem numai o princressă”... Într-adevăr, pe ușă scria: “Princesse Cantacuzène”. Atât! Dar Maruca nu era principesă. Fiică a lui Dumitru Rosetti-Tescanu și a Alicei Jora, nimeni dintre Rosetteștii din Valachia sau Moldova nu s-a bucurat de titlu princiar. A fost măritată în primă căsătorie cu Mișu, fiul cel mare al Nababului, mort într-un accident. O altă soră a fost măritată cu Maximilian Costin, fără pretenții de “princessă”. E-adevărat că un Cantacuzen a împărățit la Bizanț, dar din 1300 -

lăstari din lăstari, amestecați și împrăștiați în toată lumea -, arborele genealogic s-a tot subțiat până la uscare. De altfel, în Vechiul Regat, Carol I abrogase titlurile nobiliare.

Dar, cum spuneam, de-abia se mutaseră și-au fost victimele unei aventuri consumată într-o noapte de pomină. Solitară, între castanii bătrâni care o înecau în umbră, căsuța era modestă, întunecoasă, umedă, inconfortabilă, dar liniștită. O ceată de ruși cheflii, dintre cei care umpluseră Bucureștiul cu "davai ceas, davai palton", au dibuit-o, tocmai bună pentru un chef nocturn cu vodcă și haziaci. Au năvălit peste locatari, i-au trezit din somn, i-au speriat. La apelurile desperate, a intervenit la fața locului Maslăni - reintrat de curând în grații noi. Dar pe cîeloveci nu i-au impresionat nici uniforma, nici rugămințile, până când au înțeles că se află în casa unui compozitor. "Kompozitor!... Oi, oi, oi, kompozitor!", au cerut scuze și-au plecat.

Din cetățeanul liniștit de până atunci, Maestrul devenea vedetă. Deputat de Dorohoi, președinte al secției muzicale A.R.L.U.S., prin noua organizare a Academiei recunoscut membru - de astă-dată alături de Socor -, era invitat la ședințe și festivități, era solicitat să-și dea concursul ca solist sau dirijor, era folosit ca președinte de juri, angrenat în dezbateri politice, intervievat, pus să dea declarații. A trebuit să dirijeze un concert în cinstea armatei sovietice, un altul organizat de *Apărarea patriotică*. Pentru că George Georgescu fusese epurat, a fost numit președinte de onoare al Filarmonicii.

În 1945, Bucureștiul primea pe cei dintâi oaspeți muzicanți sovietici: Oistrach, Oborin, Șafran. Îi dirijează, concertează cu ei, prezintă *Simfonia a VII-a* de Șostakovici, cântă *Concertul de vioară* al lui Haciaturian. În toată această perioadă întreține la Filarmonică o activitate muzicală densă, oferind publicului românesc ocazia fericită de a asculta capodopere și interpreți de înaltă valoare. În primăvara lui 1946, după prezentarea oratorului lui Paul Constantinescu *Patimile Domnului*, întreprinde un turneu la Moscova, unde impresionează prin performanțele muzicale unice, rar întâlnite. Concertează, face muzică de cameră, acompaniază, dirijează. Întâlnește muzicieni - ciudat că pe Prokofiev nu-l vede -, poartă discuții, e înconjurat cu dragoste, ovaționat. Studenții Conservatorului *Cealkovski* organizează o manifestație de simpatie. Ecourile entuziasmului stârnit răzbat multă vreme în presă și în memoria muzicienilor. Mi-amintesc de o vizită a bătrânului maestru la Conservatorul Național din Paris - mi-o povestea Mihalovici -, unde învățase și primise atâtea premii. Studenții, total indiferenți, schimbau ocheade...

De la Moscova se-ntoarce impresionat de "înalta tehnică și desăvârșita conștiinciozitate profesională a muzicienilor sovietici". Între timp, Socor devenea stăpânul absolut al muzicii românești. I se împlinea visul vechi al refulatului nerealizat, incriminat, marginalizat, internat în lagăr. Până în acea dimineață a lui Jdanov din februarie 1948, gândirea și comportarea muzicală le ținea morțiș în cețurile atonalismului schönbergist. Disprețul pentru "autohton", pentru "specificul național" și alte "barbarisme" contravenind internaționalismului proletar, îl exprimase întotdeauna. Compoziția era sectorul în care se afirmase, dar nu cel

care îl cutremura. Desigur că ar fi dorit ca pe plaiurile mioritice să răsunе triumfătoare trompetele dodecafonismului vienez, dar deocamdată visul lui era bagheta - carieră sigură, glorioasă, rentabilă, internațională. O râvnise întotdeauna cu pasiune, dar n-o atinsese. Pentru oful tinerețelor ar fi făcut orice, trebuiau însă, mai întâi, înlăturate piedicile care-i stăteau în cale. Enescu, George Georgescu, Perlea, Rogalski, Silvestri îl incomodau. Cu sprijinul partidului, trebuia să se debaraseze de ei. A-nceput-o cu George Georgescu și Perlea. Ascultați *România liberă* din 10 septembrie 1944: "În cadrul epurației generale a țării de elementele hitleriste, se cuvine o atenție deosebită și agenților propagandei germane din câmpul muzicii: George Georgescu, Ionel Perlea, vechiul hitlerist, Rogalski, antisemit... care au infectat atmosfera culturală a țării"... Și mai departe - *România liberă* din 23 septembrie 1944: "George Georgescu și Ionel Perlea, doi dirijori incapabili... Am asistat cu dezgus^t la dirijarea plictisită și fără suflet a lui Georgescu: - gesturi acrobaticе cu efect ieftin -, am rezistat somnului cu mari sforțări la reprezentațiile de operă seci, germanofile, ale lui Perlea... dirijori incapabili, muzicieni proști. Mai sunt și fasciști..." Și încă - *România liberă* din 20 octombrie 1944: "Pentru Georgescu, arta n-a fost o vocațiune, ci un instrument de propagandă hitleristă. Vulgarul agent nazist George Georgescu a avut îndrăzneala să anunțe o serie de concerte ale Filarmonicii sub direcția sa... Publicul îl va primi, dacă va avea necuviința să apară, așa cum se cuvine: cu ouă clocite și strigătul "la pușcărie!"...

Comisia de epurație a acționat prompt: cei doi au fost epurați, Ionel Perlea în lipsă. A-propos de epurări:

Intră Rogalski pleoștit, ciufut: "Mă epurară... Țipa Socor..." (Socor era președintele comisiei). Se-apropie Titi Mumuianu, fostă pianistă, fostă compozitoare, fostă moșiereasă: "Unde te epurași tu, Totó, să mă duc și eu..."

Rămânea Silvestri, care debutase de curând. Promitea, avea talent, era muzician, devenea din ce în ce mai apreciat, avea succese internaționale. Era un concurent care trebuia lichidat. Îi simțea ghimpele, nu trebuia slăbit. Și, nu era nazist... Am asistat cu indignare - mi-aduc aminte - la o prelucrare organizată contra lui Silvestri, în urma succesului cu *Simfonia patetică*: "Interpretare burgheză, reacționară, morbidă, manieristă, dușmănoasă..." Ne-am făcut cu ochiul, iar Silvestri și-a văzut de treabă...

Între timp însă, steaua de pe Kremlinul Socorului pălea și se stingea, iar pentru Silvestri răsărea Luceafărul... Cu puțină luciditate și-oleacă de umor, Socor ar fi putut să-și dea seama că șefia de orchestră nu-i surădea. Elementarele calități ale șefului de orchestră nu le avea: era greoi, neîndemânat, îi lipsea spontaneitatea, era antipatic, scorțos, nu știa să conducă oamenii, jignea, crea conflicte. "Prostul dacă nu-i fudul, parcă nu e prost destul"... Și-apoi, nu cunoștea meseria, neavând nici răbdarea s-o-nvețe. Poza în șef consumat și devenea ridicol. Orchestranții murmurau, făceau calambururi, soliștii protestau, ceata aplaudatorilor se rărea. Mi-aduc aminte printre altele de ieșirea intempestivă a lui Titică Botez în plină repetiție generală, de refuzul lui Mark Reisen de a cânta cu el,

de aventura ridicolă, când în finalul *Simfoniei a V-a* a rămas singur bălângăind brațele după încheierea orchestrei.

Pe Maestrul Enescu îl disprețuia. Nu o dată i-a adresat în public insolente jignitoare. Dar nu numai din cauza lui Socor, în dimineața de 11 septembrie 1946, condus de prieteni, Maestrul se îmbarca la Constanța pentru un turneu în America. Nu pornea însă într-un turneu de rutină, pleca din țară pentru totdeauna. Mult s-or fi bucurat cei care așteptau momentul. Răbdarea lui Socor se terminase, Ana Pauker uneltise. "N-are decât să se ducă, să ne lase-n pace" - răbufnise într-o ședință Socor.

Ajuns în America, dirijează și concertează la New York și la Washington, apoi, alternând orașele americane cu cele europene, între cursuri de interpretare, recitaluri, muzică de cameră și concerte simfonice, timp de nouă ani, susține o activitate prodigioasă. Între timp, raporturile cu țara se înăspresc. Socor dezlanțuie campania împotriva Societății Compozitorilor Români. Comitetul e dizolvat, titlul de președinte îi e retras. În octombrie 1949, Uniunea Compozitorilor nu-l preia între membri. "Dacă n-a trimis cerere, să fie sănătos", explica Socor. Considerat transfug, i se interzice difuzarea creației.

Dar, începând cu 1952, în Uniunea Compozitorilor se petrec lucruri neașteptate. Socor și acoliții sunt îndepărtați. Începe o viață nouă. Compozitorii împrăștiați de furiile politicii se-adună în jurul noii conduceri. Moartea lui Stalin rezolvă multe probleme. Am povestit altă dată avaturile Uniunii și cum au fost reparate stricăciunile aduse creației și activității administrative a acesteia.

În 1954, George Enescu, președintele compozitorilor timp de 26 de ani, după suspendarea din 1949, e reprimat membru. O scrisoare a doctorului Petru Groza, din partea prezidiului Marii Adunări Naționale, îl cheamă în țară. În răspuns se vede dragostea și nostalgia locurilor natale, dar era prea târziu pentru revenire. Starea sănătății i se agravează. Alte intervenții rămân zadarnice. Totuși, primește o pensie din partea Statului român.

În noaptea de 4 spre 5 mai 1955 se stinge din viață la Paris, 26 Rue de Clichy. Avea 74 de ani. A doua zi după deces, în ședința convocată de același președinte dr. Petru Groza, au fost hotărâte principalele acțiuni pentru cinstirea memoriei marelui muzician. În consecință: a fost reclădită la Liveni casa natală, pe locul celei dărâmate. Nimic nou. Poftit odată de cehi pe urmele lui Smetana, am văzut o căsuță cochetă, cu temelii noi, acoperiș proaspăt vopsit, grădiniță cu flori: "Am clădit-o exact pe locul unde fusese cea dărâmată"... Pe lângă casa memorială din Liveni, a fost înființat și un muzeu regional, la Dorohoi. Am planificat o difuzare sistematică a tuturor lucrărilor, unele în primă audiție, altele puțin cunoscute. În primul an, avalanșa de execuții a fost așa de mare, că de-abia a prididit Comitetul pentru Artă să schimbe în valută, la dispoziția văduvei, drepturile de autor.

A fost stârnită o întreagă literatură muzicologică în jurul biografiei și operei, culminând cu cele două ample monografii, cea de a doua elaborată în Institutul de Istoria Artei al Academiei, în două volume. Păcat că și-a băgat politica nasul unde nu-i fierbea oala, dar documentația și analizele sunt admirabile. A fost întocmit un

plan de imprimare și au început să apară discurile creației enesciene. Concursul național pentru statuie s-a bucurat de o bogată participare. Conform indicațiilor, muzicianul trebuia reprezentat șezând, pentru a nu concura alte statui proiectate atunci. Juriul a selectat opera lui Ion Jalea. Locul destinat instalării fusese stabilit în fața Ateneului Român, dar la ingerințele lui Geo Bogza, în locul lui Enescu a fost instalată statuia lui Eminescu - nud, de Anghel. Reprezentându-l stând în fotoliu, cu partitura pe genunchi, statuia a fost așezată după câțiva ani pe cheiul gârlei, în dreptul Operei.

A fost acordată văduvei o pensie în valută, până la sfârșitul vieții. Au fost cumpărate de la editurile pariziene Enoch și Salabert drepturile de sub-tipărire a operei. Cu tocmești și clauze, s-a ncheiat un contract valabil unsprezece ani, cu drept de reînnoire. Tipărirea integrală s-a făcut în Editura Muzicală, pe cheltuiala Uniunii Compozitorilor. Manuscrisele au rămas în țară.

În 1958 a fost inaugurat, în Palatul Cantacuzino, Muzeul *George Enescu*. Am obținut clădirea în folosul muzicii, conform dorinței Maestrului. După importante lucrări de restaurare, palatul a fost împărțit între Uniunea Compozitorilor și Muzeu. *Institutul Româno-Sovietic*, care precedase ca locatar, deteriorase interioarele, văruise frescele, împrăștiase mobilierul.

Pentru a intra în posesia obiectelor care au aparținut Maestrului, am întreprins mai multe călătorii la Paris. La Viena am pus plăci comemorative pe casele unde-a locuit și la Conservator. Am participat cu o delegație, am organizat audiții, concerte, recepții, a fost constituit un Comitet reprezentativ de omagiere, prezidat de primarul orașului. La Paris am dezvelit busturile - la Opera Mare și la Conservatorul Național -, unul de Anghel, altul de Margareta Lavrillieras-Cosăceanu.

A fost acordat numele de *George Enescu* Filarmonicii bucureștene și Liceului de Muzică nr.2. Conservatorul fusese numit în 1948 *Ciprian Porumbescu*, după o versiune, din indicația partidului - omagiu compozitorului de cântece patriotice -, după o alta, din dispoziția lui Nicolae Moraru, secretar general al Comitetului pentru Artă, "care plângea când asculta *Balada...*". Bravo lui, dar cu toate intervențiile, denumirea n-a mai putut fi schimbată. *George Enescu* s-a acordat Conservatorului din Iași.

A fost restabilit Premiul *Enescu* pentru compoziție, în cadrul Academiei. În 1958 a fost prezentată în condiții admirabile de interpretare, regie și scenografie prima audiție românească a operei *Oedip*, cu Silvestri, Ohanesian, Rânzescu. Numai că a trebuit să opunem o rezistență susținută contra presiunilor oficiale care cereau modificarea ultimului act.

La ceremonia prilejuită de deces n-a participat nimeni din țară. Ambasada franceză, la instigația diasporei române din Paris, n-a acordat vize de intrare. După un an, în 1956, o delegație a participat la reprezentarea operei *Oedip* la Bruxelles și la comemorarea de la *Père-Lachaise*. La Bruxelles, Ambasada română ne-a interzis vizita la Regina Elisabeta, care patrona spectacolul, iar la *Père-Lachaise* aceeași diaspora ne-a organizat o primire huliganică, lângă cripta Maestrului.

Aducerea în țară și înhumarea la Tescani nu s-a realizat din motive și socoteli mărunte. Problema Bâzu, problema Lupoiaia, apoi problema Maruca și, în fine, vremurile s-au așezat de-a curmezișul. Tescanii așteaptă însă...

Dar cea mai importantă și spectaculoasă acțiune de omagiere a memoriei marelui muzician a fost organizarea din trei în trei ani, începând cu 1958, a Concursului și Festivalului, apoi a simpoziunilor, toate internaționale. Concursul a funcționat până la cel de al cincilea Festival, după care a fost desființat tocmai când ajunsese la apogeu: o sută de concurenți, oaspeți din patruzecișicinci de țări, pe cinci continente... Sărbătoarea muzicală de la București aducea foloase enorme țării și muzicii românești. Atunci, de ce?...

Încheind istorisirea în care am traversat planând în zbor peste două decenii de istorie a muzicii românești, cu viața mea împreună, socotesc că n-ar fi elegant din parte-mi să n-aduc vorba despre Romeo Drăghici. Moldoveanul ăsta boem, sentimental și isteț, s-a prins din tinerețe în vraja enesciană din care n-a ieșit o viață întreagă. A murit în căsuța de sub castani, prelungind între zidurile triste, până târziu, încoace, umbra Maestrului pe care l-a venerat și l-a slujit. Nu știu ce altceva a realizat în viața lui, fiindcă pasiunea pentru idolul adorat l-a făcut să uite de sine. "Maestrul" devenise obsesia care-i transforma rosturile existenței. Vâscul înmugurește pe stejarul falnic, peștii-ventuză trăiesc în preajma marilor cetacei. În afară de V.G.Paleolog, atașat până la identificare lui Brâncuși, nu cunosc în cultura noastră un altul pe care să i-l alătur. Asemenea exemplare devin exotice pentru vremurile prozaice, meschine, egoiste pe care le trăim.

Am cotrobăit împreună cu Romeo Drăghici în câteva rânduri Parisul, pe urmele relicvelor enesciene. Ca un arheolog îndârjit, se ținea să descopere ultimul ciobuleț. A cărat în țară tot ce-a găsit. Muzeul devenise viața lui de toate zilele. Îl aranja, îl deranja, și iar îl aranja... "Ce zâși, bre bădie loane, de colțu' aista?... Ieri l-om directat. Om ales lucrșoarele șele mai importante." "Perfect, admirabil, numai că ți-aș spune ceva, dar să nu-ți fie cu supărare..." "Poți să-mi spui orișé. Pentru Maestru pot pătimi orișé." "Scoate ghețele alea cu urechi, ori dă-le mai la fund, de lângă partiturile lui *Oedip!*"...

Luni 11 aprilie 1994

*"Mes chers amis, quand je mourrai,
Plantez un saule au cimetière.
J'aime son feuillage exploré,
La pâleur m'en est douce et chère
Et son ombre sera légère
A la terre où je dormirai..."*

Sunt 38 de ani de-atunci, din aprilie. Era sâmbătă și-am pornit-o dis-dimineată de unul singur. Mihalovici fusese convocat la *Académie des Beaux-Arts*. La unu trebuia să trec să-l iau. Eram invitați de Auric la dejun, în trei, la *Marée*. Cu

gândul la cele patru ore pline de zbenguială pe cont propriu, am plecat direct spre Père-Lachaise. Îl colindasem împreună cu Mihalovici și nu m-am săturat. Mai voiam. De altfel, sâmbetele sunt zile de vizită în cimitire, pentru parizieni.

La intrare, fleuristele își disputau locurile. Cu buchețelul de lăcrămioare pentru Enescu, am pornit pe aleea principală. Zărisem salcia, din poartă, și-am luat-o în direcție fără să mă opresc. Musset e pe dreapta, în diviziunea a patra, înainte de *Monumentul Morților*. Am citit și recitit inscripția. Sufla un vântișor dinspre Capelă și se alinta în frunzișul proaspăt. Șnururi lungi, plângătoare, mângâiau lespeda. *Salix babilonica*. Era un exemplar viguros, plantat cu 14 ani în urmă. Dădea semne de prosperitate, se simțea excelent. Îi convenea locul, era mândru de misiune, bucuros de onoarea care i se face.

Am rămas cu Musset și salcia, nu știu cât. S-a ridicat soarele, coborau umbrele printre monumente, concertau mierloii, se-ndeseau grupurile de vizitatori. Mă simțeam asistat. Bustul modest de marmură prindea viață... "Prince Phosphore de Coeur volant"... "jeune dandy"... "svelte élégance"... "redingote couleur fumée de Londres"... "Je suis venu trop tard dans un monde trop vieux..." Și, urcând cu umbrele, pe nesimțite m-am trezit amestecând elegia marelui romantic cu versurile poetului anonim, care, departe, la Dunăre, imploră salcia, dulcea prietenă a celor de dincolo:

*"Te lasă, te lasă,
Salcie pletoasă,
Să te-apuc cu mâna,
Să-mpletesc cununa,
S-o port totdeauna"...*

*"Te lasă, te lasă,
Salcie pletoasă,
Să te bată vântul,
Să săruți pământul,
Să-mi umbrești mormântul"...*

Trei ceasuri de colind pe aleile întortocheate, le-am purtat melancolia, iar când coboram spre ieșire, înainte de a trece în brațele Parisului, mi-am adus aminte:

*"Reverse dulci scânteii
A-tot-Știutoarea;
Deasupra crengi de tei
Să-și scuture floarea;
Ne mai fiind pribeag
De-atunci înainte,
Aducerile-aminte
M-or troieni cu drag..."*

Joi 16 septembrie 1993

Iubite Octavian,

Dacă mă-ntrebi - și bine faci -, îți răspund. Cât sunt încă viu și cu mintea-ntreagă, întrebați-mă, prieteni, pentru că rămânând singurul participant activ la gloria de-odinioară a Uniunii, sunt în măsură și în drept să depun mărturie despre ce-a fost și cum a fost.

Mă-ntrebi ce-aș putea ști despre "capul lui Brăiloiu" - bronzul Irinei Codreanu -, pe care zici că l-ai descoperit alături, în Muzeu, slujind drept cuier - propteau musafirii căciulile pe dolicocefalul marelui etnomuzicolog. Adu-ți aminte că de multă vreme ne-ntrebam unde-o fi Brăiloiu, care lipsea din colecția de busturi. Pe mine mă interesa, și când mi-ai spus că l-ai găsit, am vrut să-l văd. L-am văzut și, dacă mă-ntrebi, declar că într-adevăr e cel pe care-l căutam. Bravo! Bine că n-a dispărut! Asta e bronzul pe care mi l-a adus autoarea, prin 1960, cu prilejul unei vizite în țară. Brăiloiu îi pozase, voia să-l rețină, dar între timp a murit. L-am descoperit la Paris, în atelierul sculptoriței. M-a entuziasmat și n-am precupețit laudele. Îi admiram, pe lângă perfecta asemănare, expresivitatea. Brăiloiu trăiește. Parcă-l văd, aștept să-l aud... Sensibilă, autoarea mi l-a donat. L-am așezat în biroul meu, între Enescu și Castaldi, unde l-am lăsat la plecarea din Uniune... După ce sediul a fost evacuat, cine mai știe pe unde-o fi rătăcit... De altfel, e singurul bronz din colecție, celelalte sunt ghipsuri patinate. Mă grăbeam să le obțin, pentru că în acel moment binecuvântat adunase Providența - buchet - pe cei mai de seamă dintre sculptorii în viață: Medrea, Jalea, Han, Milița Petrașcu, Anghel, între lucrările cărora sunt câteva capodopere care cinstesc nu numai pe muzicieni și sculptori, dar și pe cei care le expun. Planificasem turnarea lor în bronz pentru o etapă următoare și dacă Baba-Rea ar mai fi avut puțintică răbdare, aș fi făcut-o.

Asta e istorioara adevărată, răspunzându-ți la întrebare. Procedați în consecință!

Pe Irina Codreanu am cunoscut-o la Paris, prin Mihalovici. Făcea carieră onorabilă în Franța. Discipolă și colaboratoare apropiată a lui Brâncuși, a fost prietenă cu Enescu și Brăiloiu. Era măritată cu un englez, King, corespondent al Agenției Reuter, mare iubitor de armagnac. Cu el, la volanul unui vehicul preistoric, vânzoleam împrejurimile Parisului. Am rămas prieteni până la sfârșit.

Și-acum:

Hălăduind laolaltă sub acoperișul Nabului, aveți-vă ca frații, cum ne-aveam odinioară. Uniunea și Muzeul fac casă comună - "casă de piatră" -, lăcaș al Muzicii Românești, una și nedespărțită. Că un înaintaș veghează de pe soclul Uniunii sau al Muzeului, ce contează?... Important e să fie cinstit după cuviință. Nu uitați că Brăiloiu a fost sufletul Societății Compozitorilor Români și al Arhivei de Folclor. Nu uitați apoi că Uniunea a devenit sufletul muzicii românești. Iar dacă Dumnezeu, care odinioară iubea pe muzicanții români, i-a uitat, nu-l slăbiți până nu-și întoarce milostivirile spre noi.

S-auzim de bine,

Ion Dumitrescu